03980200432466
RPW/3877/2021 P
2021-02-16

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Anna Schmidt
Sekretarz Stanu

Pełnomocnik Rządu
ds. Równego Traktowania

Warszawa, 04.02.2021 r.

BRT-I.058.2.1.2021.KK

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna
16. 02. 2021
nr RPW 3877/2021 P
(podpis)

Pan

Prof. Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na pytania zawarte w oświadczeniu złożonym przez Panią Gabrielę Morawską-Stanecką, Wicemarszałek Senatu RP, na 19. posiedzeniu Senatu RP w dniu 17 grudnia 2020 r., uprzejmie przesyłam następujące informacje:

Zgodnie z zasadami zawartymi w art. 32 Konstytucji RP, wszyscy są równi wobec prawa oraz nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Prawa i wolności wszystkich obywateli, w tym tych, którzy są narażeni na dyskryminację, podlegają ochronie prawnej w równym stopniu.

W celu realizacji tej konstytucyjnej zasady, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania każdego roku podejmuje szereg działań zmierzających do ograniczenia zjawiska nierównego traktowania ze względu na każdą z cech prawnie chronionych, tak aby żadna z nich nie mogła stanowić o różnicowaniu sytuacji prawnej adresatów ustawy. Wszelkie działania podejmowane przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, w tym m.in. analizy rozwiązań prawnych, wystąpienia do właściwych organów z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych na podstawie przeprowadzonych analiz lub wniosków o interwencję, wyniki monitorowania sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania; a także

działania podejmowane w celu promowania, upowszechniania i propagowania problematyki równego traktowania zostały szczegółowo opisane w sprawozdaniach z działalności Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania za kolejne lata kalendarzowe.

Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania realizuję obecnie dwa priorytetowe działania stanowiące włączenie zasady równego traktowania do polityki na poziomie regionalnym i ogólnokrajowym.

W pierwszym przypadku, we współpracy z 16 Pełnomocnikami Wojewodów do spraw Równego Traktowania oraz Koordynatorami do spraw Równego Traktowania, Pełnomocnik tworzy krajowy mechanizm na rzecz równego traktowania. Jego celem jest prowadzenie działań związanych z eliminacją dyskryminacji oraz systemowym włączeniem zasady równości do polityk rządowych w terenie. Wzmacniamy ten mechanizm m.in. realizacją projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój. Obejmuje on szkolenia i działania diagnostyczne na poziomie centralnym i regionalnym uwzględniające po raz pierwszy problematykę dyskryminacji intersekcjonalnej. W ramach tego programu opracowywany jest model międzyinstytucjonalnej współpracy na rzecz równego traktowania. W przyszłym roku planowane są szkolenia dla urzędów z zakresu równego traktowania.

Drugim priorytetem jest opracowywany Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030, którego celem jest wyeliminowanie w stopniu jak najwyższym dyskryminacji z życia społecznego w Polsce.

Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 ma charakter programu wieloletniego, który w strategiczny sposób wyznacza cele i priorytety działań na rzecz równego traktowania. Poszczególne priorytety tego dokumentu zostały zbudowane w oparciu o główne obszary życia społeczno-gospodarczego, a nie w oparciu o wyzwania tyczące się przesłanek dyskryminacji. Dlatego też, większość działań zaplanowanych w projekcie będzie adresowana do wszystkich grup narażonych na dyskryminację w danym obszarze życia społeczno-gospodarczego. Krajowy Program obejmuje szeroki zakres zadań administracji publicznej, które mają na celu skutecznie zapobiegać nierównemu traktowaniu i dyskryminacji oraz podnosić świadomość społeczną w tym zakresie. Zasada równego traktowania ma charakter horyzontalny, dlatego też działania przewidziane w Programie będą realizowane przez wszystkie ministerstwa zgodnie z ich kompetencjami i we współpracy z innymi podmiotami.

Zakres działań przewidzianych w Programie obejmuje również politykę antydyskryminacyjną, w szczególności:

A. Prowadzenie monitoringu przepisów ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania oraz ich stosowania oraz prowadzenie monitoringu przepisów innych ustaw zawierających mechanizmy ochrony zasady równego traktowania oraz ich stosowania;

B. Tworzenie systemu gromadzenia danych równościowych: analiza stanu obecnego i opracowanie założeń systemu;

C. Usprawnienie mechanizmu współpracy na rzecz polityki równego traktowania w ramach administracji rządowej na szczeblu centralnym i wojewódzkim;

D. Zachęcanie do tworzenia na poziomie lokalnym programów i strategii na rzecz spójności społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu i promowania równości oraz niedyskryminacji.

W ramach powyższych działań poddane analizie zostanie ustawodawstwo oraz orzecznictwo w zakresie anty-dyskryminacji, aby zidentyfikować ewentualne luki i na tej podstawie opracować adekwatne rozwiązania. Powyższe analizy będą również konsolidować cząstkowe analizy zapisów o charakterze anty-dyskryminacyjnym, które były dotychczas przeprowadzone. Problematyka prawnokarnej ochrony grup narażonych na dyskryminację w kontekście ewentualnych zmian legislacyjnych w postulowanym w wystąpieniu kierunku była w ostatnim okresie przedmiotem analizy w związku z *poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy –Kodeks karny* (druk sejmowy nr 138) oraz *poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny* (druk sejmowy nr 465). W dniu 22 maja 2020 r. do Sejmu RP przekazane zostało przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego *projektu ustawy* o *zmianie ustawy – Kodeks karny* (druk sejmowy nr 138). W dniu 21 września 2020 r. do Sejmu RP przekazane zostało przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego *projektu ustawy* o *zmianie ustawy – Kodeks karny* (druk sejmowy nr 465). W stanowiskach tych wyrażono negatywną ocenę proponowanych w projektach rozwiązań legislacyjnych związanych z wprowadzeniem nowych znamion do katalogu przesłanek dyskryminacyjnych w art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k., ponieważ polskie prawo karne posiada odpowiednie instrumenty reakcji karnoprawnej na przestępcze zachowania motywowane przesłankami dyskryminacyjnymi bez względu na kryterium mniejszościowe identyfikujące osobę pokrzywdzonego lub grupę osób pokrzywdzonych.

Wszyscy obywatele będący adresatami zachowań m.in. obraźliwych, wulgarnych, agresywnych, nawołujących do przemocy mogą skorzystać z całego szeregu przepisów, w tym dot. ochrony dóbr osobistych, zniesławienia, zniewagi, groźby karalnej, naruszenia nietykalności cielesnej. Jeżeli motywem popełnienia przestępstwa jest fakt przynależności pokrzywdzonego do grupy mniejszościowej, to w obecnym stanie prawnym motywacja

sprawcy jest uwzględniana w toku prowadzonego postępowania karnego. Zgodnie z zasadami wymiaru kary, określonymi w art. 53 § 2 k.k., przy odpowiedzialności sprawcy za popełnienie czynu zabronionego motyw jego działania (czyli czynnik intelektualny stanowiący rację działania, to co sprawca formułuje jako powód swojego działania), którym może być jedna z przyczyn dyskryminacyjnych stanowi jedną z okoliczności uwzględnianych przez sąd przy wymierzaniu kary. Ponadto motywacja sprawcy jest wprost wymieniona w Kodeksie karnym jako jedna z przesłanek oceny karygodności czynu zabronionego w zakresie oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu (art. 115 § 2 k.k.). Okoliczność ta, jako element strony podmiotowej czynu zabronionego, decyduje o społecznej szkodliwości czynu, czyli o jego ciężarze. Te regulacje prawne pokazują, że motywacja sprawcy przy realizacji znamion czynu zabronionego jest brana pod uwagę, zarówno przy określaniu ciężaru czynu zabronionego, jak i przy wymiarze kary. Polskie prawo karne posiada zatem odpowiednie instrumenty reakcji karnoprawnej na przestępcze zachowania motywowane przesłankami dyskryminacyjnymi bez względu na kryterium identyfikujące osobę pokrzywdzonego lub grupę osób pokrzywdzonych, w tym z uwagi na orientację seksualną lub tożsamość płciową.

Łączymy wyrazy szacunku,

SEKRETARZ STANU
Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
Anna Schmidt